

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Svk/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7021200457
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Fečík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:7021200457.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v kasačnom senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka (sudca spravodajca) a členiek senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD., LL.M. a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): X. N. D., nar. XX. V. XXXX, bytom I. XX, XXX XX. I. N., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, 080 01 Prešov, v konaní o správnej žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO/8698/2021, ČRZ: 52263/2021 zo dňa 28. mája 2021, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/63/2021-40 z 19. mája 2022, takto

rozhodol:

- Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

I. Administratívne konanie

1. Žalobca podaním z 07. apríla 2021 požiadal žalovaného Centrum právnej pomoci, Kanceláriu Prešov o ustanovenie advokáta vo veci dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 z 28. januára 2021 v dedičskej veci po poručiťke K. D., zomr. XX. S. XXXX.

2. Z dôvodu, že žiadosť o poskytnutie právnej pomoci nebola podaná na predpísanom tlačive a neobsahovala všetky potrebné doklady pre rozhodnutie vo veci, žalovaný rozhodnutím č. KaPO/8698/2021, ČRZ: 32644/2021 z 15. apríla 2021 prerušil správne konanie a vyzval žalobcu, aby v lehote do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia odstránil nedostatky svojho podania a k žiadosti o poskytnutie právnej pomoci doplnil nasledujúce údaje a doklady:

- vypísané a podpísané tlačivo žiadosti o poskytnutie právnej pomoci,
- uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020 zo dňa 28. januára 2021,
- uznesenie sp. zn. 1D/123/2009-371 zo dňa 11. apríla 2018 bližšie neurčeného okresného súdu, ktoré žalobca uviedol vo svojej žiadosti,
- uviedol, z akých konkrétnych dôvodov považuje rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9CoD/4/2020 zo dňa 28. januára 2021 za nesprávne (dovolacie dôvody), v akom rozsahu ho chce napadnúť dovolaním a čoho sa chce domáhať (dovolací návrh),
- podklady k preukázaniu stavu materiálnej núdze.

3. Dňa 24. mája 2021 bolo žalovanému doručené vyplnené tlačivo žiadosti o poskytnutie právnej pomoci spolu s časťou požadovaných dokladov. Žiadateľ zároveň požiadal o predbežné poskytnutie právnej pomoci z dôvodu plynutia lehoty na podanie dovolania.

4. Žalovaný rozhodnutím č. KaPO/8698/2021, ČRZ: 52263/2021 zo dňa 28. mája 2021 (ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného“) žalobcovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, vrátane nároku na predbežné poskytnutie právnej pomoci, v právnej veci dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 zo dňa 28. januára 2021.

5. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z predložených dokladov je zrejmé, že uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 z 28. januára 2021 bolo výrokom I. odmietnuté odvolanie žiadateľa ako dediča proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej ako „OS Spišská Nová Ves“) sp. zn. 1D/123/2009-371 z 11. apríla 2018 a výrokom II. bolo uznesenie OS Spišská Nová Ves sp. zn.: 1D/123/2009-428 zo dňa 10. decembra 2018 zrušené a vrátené súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Z „ekonomických dôvodov nezaťažujúcich žiadateľa“, žalobca doručil žalovanému iba prvú stranu tohto uznesenia a odkázal ho na súčinnosť s OS Spišská Nová Ves.

6. Žalovaný mal ďalej za preukázané, že OS Spišská Nová Ves uznesením sp. zn.: 1D/123/2009-371 z 11. apríla 2018 rozhodol o pokračovaní v dedičskom konaní. Z odôvodnenia predmetného uznesenia o pokračovaní v konaní vyplýva, že OS Spišská Nová Ves uznesením sp. zn. 1D/123/2009-278 z 19. februára 2015 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/389/2009. Konanie vedené na Okresnom súde Košice I. sp. zn. 15C/389/2009 bolo ukončené uznesením 15C/389/2009-320 z 15. júna 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. februára 2017. Na základe tejto skutočnosti OS Spišská Nová Ves rozhodol o pokračovaní v dedičskom konaní.

7. Žalobca podal proti uzneseniu OS Spišská Nová Ves o pokračovaní v konaní odvolanie, v ktorom uviedol, že v konaní nie je možné pokračovať, pretože konanie sp. zn. 15C/389/2009 nie je právoplatne skončené. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 z 28. januára 2021 tak, že výrokom I. odmietol odvolanie žalobcu proti uzneseniu OS Spišská Nová Ves pod sp. zn.: 1D/123/2009-371 zo dňa 11. apríla 2018, z dôvodu, že proti uzneseniu súdu o pokračovaní v súdnom konaní, po odpadnutí prekážky súdu brániacej v pokračovaní v konaní, v zmysle § 202 ods.3 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej ako „OSP“) odvolanie nie je prípustné, keďže ide o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania. Odvolací súd preto odvolanie žalobcu odmietol v zmysle § 218 ods.1 písm. c) OSP. Odvolací súd žalobcu zároveň poučil, že proti predmetnému uzneseniu sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 zo dňa 28. januára 2021 nie je prípustné odvolanie.

8. Žalobca následne požiadal žalovaného Centrum právnej pomoci, kanceláriu Prešov o ustanovenie advokáta vo veci dovolania proti výroku I. Uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 z 28. januára 2021.

9. V nadväznosti na uvedené skutočnosti následne žalovaný nepriznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalovaný konštatoval zrejmú bezúspešnosť dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9CoD/4/2020 zo dňa 28. januára 2021. Po právnom posúdení mal žalovaný za to, že žalobca nepreukázal existenciu podmienok na podanie dovolania proti predmetnému uzneseniu, predovšetkým tak nie je ani v hrubých znakoch splnená podmienka prípustnosti podľa § 420 a § 421 ods.1 Civilného sporového poriadku (ďalej ako „CSP“), keďže prípadné dovolanie by napádalo rozhodnutie o odmietnutí odvolania, proti ktorému ani odvolanie nie je prípustné. Uznesenie o odmietnutí odvolania tak nie je uznesením podľa § 420 a § 421 CSP, preto nie je splnená objektívna podmienka prípustnosti dovolania. Žalovaný zdôraznil, že jeho úlohou nie je podpora „súdnych sporov bez racionálneho základu“, t.j. zrejme bezúspešných, a bolo by preto v rozpore so zásadou hospodárnosti konania priznať žalobcovi právnu pomoc spočívajúcu v spracovaní a podaní neúčelného prostriedku nápravy.

10. Vo veci, s ktorou sa žalobca ako žiadateľ na žalovaného obrátil, nebola splnená podmienka, že spor nie je zrejme bezúspešný, čím žalobca nespĺnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc podľa § 6 ods.1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“). Nesplnenie hoci len jednej z podmienok na priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci. Žalovaný sa tak nezaoberal splnením ďalších podmienok.

II. Konanie pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

11. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca správnu žalobu na Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“), ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného v celom rozsahu a vrátenia veci na nové konanie a rozhodovanie a zároveň žiadal priznať úplnú náhradu trov konania.

12. Žalobca mal za to, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, zistenie skutkového stavu žalovaného bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, skutkový stav vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia, čo je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu a podľa žalobcu došlo k podstatnému porušeniu ustanovení v konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré má za následok nezákonné rozhodnutie. Jednotlivé žalobné dôvody však bližšími argumentmi nerozvinul.

13. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe z 13. januára 2022 uviedol, že z dôvodu krátkosti času, ktorú spôsobil žalobca svojim obštrukčným konaním (preberaním a zasielaním poštových zásielok s neúplnými dokladmi v posledný deň odbernej lehoty) s cieľom prinútiť žalovaného vydať rozhodnutie o predbežnom poskytnutí právnej pomoci, nebolo možné už dlhšie čakať za odpoveďou OS Spišská Nová Ves na žiadosť o súčinnosť doručení mu dňa 26. mája 2021. Koniec lehoty na podanie dovolania mal uplynúť dňa 06. júna 2021 (v nedeľu). Rozhodnutie bolo vydané v piatok 28. mája 2021, štyri dni po doručení časti dokladov žalobcom. Pre vydanie rozhodnutia v správnom konaní postačovali napokon doklady doručené žalobcom a doklady zadovážené vlastnou činnosťou žalovaného - rozhodujúce neboli odôvodnenia súdnych rozhodnutí, ale ich výroky, keďže od toho sa odvíjalo posúdenie podmienky vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu, teda, či proti žalobcom určenému uzneseniu súdu je možné z procesného hľadiska podať dovolanie s vyhlídkou na aspoň čiastočný úspech. Žalovaný poukázal na to, že žalobca v bode 4. správnej žaloby uviedol žalobné body, ale bez ich bližšieho odôvodnenia, napr. v čom má spočívať nesprávne posúdenie veci, v čom má spočívať rozpor skutkového stavu s administratívnym spisom alebo k porušeniu ktorých konkrétnych ustanovení zákona malo v správnom konaní dôjsť. Žalovaný mal za to, že v konaní o nároku žalobcu na poskytnutie právnej pomoci v predmetnej právnej veci postupoval zákonne, zadovážil si dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, dostatočne zistil vo veci skutočný stav, rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a obsahovalo zákonom predpísané náležitosti. Žalovaný konštatoval, že žalobca ako žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci nesplnil zákonnú podmienku obsiahnutú v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. Na základe vyššie uvedených skutočností žalovaný navrhol, aby správny súd správnu žalobu žalobcu zamietol.

14. Žalobca na pojednávaní dňa 19. mája 2022 uviedol, že na podanej žalobe trvá v celom rozsahu a podal rozsiahle vyjadrenie, ktoré sa v podstatnom venovalo námietkam k priebehu dedičského konania na OS Spišská Nová Vec. Namietal, že v danej veci ide o nesprávne právne posúdenie a žalovaný má pomýlené, čo je zrejme bezúspešnosť.

15. Správny súd v konaní podľa § 177 a nasl. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“ po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a oboznámení sa s administratívnym spisom žalovaného dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná a rozsudkom č. k. 6S/63/2021 - 40 z 19. mája 2022 (ďalej aj ako „napadnutý rozsudok“) podľa § 190 SSP správnu žalobu žalobcu zamietol.

16. Správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na právnu úpravu vzťahujúcu sa k prejednávanej veci a zdôraznil, že v konaní podľa zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je pre priznanie nároku na poskytnutie takejto pomoci nevyhnutne potrebné preukázať, aby žiadateľ o právnu pomoc splnil kumulatívnym spôsobom všetky zákonom stanovené podmienky pre priznanie takéhoto nároku vyplývajúce predovšetkým z § 4, § 6 ods. 1, § 6a a § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.. Jednou z daných právnych podmienok je teda aj preukázanie skutočností, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu. Centrum právnej pomoci, ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci sa musí otázkou zrejmej bezúspešnosti sporu zaoberať, pretože bez splnenia podmienky, že nejde o „zrejmu bezúspešnosť sporu“, nemožno požadovaný nárok na poskytnutie právnej pomoci priznať, aj keby žiadateľ splnil ďalšie dve podmienky (právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/36/2011 zo dňa 22. augusta 2012).

17. Správny súd ďalej uviedol, že rozsah posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu je v kompetencii žalovaného a závisí od okolností konkrétneho prípadu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/36/2011 z 22. augusta 2012). Správny súd podotkol, že je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola taká jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama o sebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci. Správny súd bral na zreteľ, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvyššie nutné brať do úvahy čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

18. Správny súd mal za to, že žalovaný na zistený skutkový stav zo žalobcom doložených rozhodnutí aplikoval správny právny predpis a pri rozhodnutí o nepriznaní právnej pomoci bol vedený správnu právnu úvahou pokiaľ v danej veci žalobcov nepriznal nárok na bezplatnú právnu pomoc z dôvodu nesplnenia podmienky uvedenej v § 6 ods.1 písm. b) v zákone č. 327/2005 Z. z. a teda z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, pretože dovolanie proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné.

19. Správny súd poukázal na § 419 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Zároveň v ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP sú taxatívne vymenované prípady, kedy je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie, nie je takým rozhodnutím, proti ktorému by bolo prípustné dovolanie za podmienok uvedených v ustanoveniach § 420 CSP a § 421 CSP. Keďže je v tomto prípade vylúčená prípustnosť dovolania proti žalobcom predloženému rozhodnutiu odvolacieho súdu, podľa správneho súdu žalovaný správne posúdil, že nie je splnená podmienka podľa § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z., teda že v tomto prípade ide o zrejmu bezúspešnosť sporu (resp. ak by bolo podané dovolanie proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu, jeho výsledkom by bol neúspech žalobcu ako dovolateľa vzhľadom na charakter rozhodnutia, proti ktorému zákon dovolanie nepripúšťa).

20. Správny súd ďalej uviedol, že v konaní nebolo zistené, aby žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav, resp. si ho nesprávne z administratívneho spisu vyvodil. Žalovaný dostatočne zisťoval skutkové tvrdenia žalobcu ohľadom splnenia podmienok pre priznanie/nepriznanie poskytovania právnej pomoci a skutkový stav aj správne vyhodnotil zo získaných podkladov, preto v tomto smere podľa správneho súdu niet čo žalovanému vytknúť. Taktiež z pripojeného administratívneho spisu nebolo zistené, že v konaní boli porušené také ustanovenia o konaní pred ním, ktoré by mali za následok vydanie nezákonného rozhodnutia. Žalobca ako žiadateľ bol riadne vyzvaný na doplnenie neúplného podania a taktiež bol poučený o následkoch jeho nedoplnenia ako aj o svojich procesných právach. A napokon správny súd nevezhliadol ani nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného a po oboznámení sa s ním má za to, že napadnuté rozhodnutie je dostatočne zrozumiteľné a je možné z neho jasne a zrozumiteľne zistiť, o čom a ako žalovaný rozhodol a prečo rozhodol práve tak.

III. Kasačná sťažnosť a konanie na kasačnom súde

21. Proti rozsudku správneho súdu č.k. 6S/63/2021 - 40 z 19. mája 2022 podal žalobca (ďalej ako „sťažovateľ“) z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP kasačnú sťažnosť a žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ taktiež žiadal, aby si Najvyšší správny súd Slovenskej republiky súd vyžiadal spisy vzťahujúce sa na právnu vec uvedenú v sťažnosti, ďalej žiadal o oslobodenie od súdneho poplatku za kasačnú sťažnosť a zároveň si uplatnil právo na náhradu trov celého konania.

22. Sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti odkázal, že kasačná sťažnosť sa opiera o dôvody uplatnené v konaní pred správnym súdom. Sťažovateľ značnú časť svojej kasačnej sťažnosti venuje opisovaniu skutkových okolností, ktoré sa týkajú konania pred OS Spišská Nová Ves a Krajským súdom v Košiciach. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti vyslovil názory a obvinenia na advokáta, notárku, sudcov a pracovníkov Centra právnej pomoci, resp. sťažovateľ uviedol svoje názory na fungovanie Centra právnej pomoci, Kancelárie Prešov.

23. Sťažovateľ namietal, že správny súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s obsahom správnej žaloby a neuviedol žiadny dôkaz o právoplatnom skončení veci sp. zn. 15C/389/2009 na Okresnom súde Košice I. Podľa sťažovateľa správny súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď žalobu zamietol. Sťažovateľ namietal nezákonné konanie žalovaného, ktorý z podkladov mal vyvodiť nesprávne závery, právnu normu žalovaný podľa sťažovateľa aplikoval na nezistený skutkový stav.

24. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti z 29. novembra 2022 uviedol, že považuje napadnutý rozsudok správneho súdu za správny a zákonný, jeho odôvodnenie je podľa žalovaného primerané, dostatočné a zrozumiteľné. Žalovaný sa v plnom rozsahu stotožnil s výrokom napadnutého rozsudku ako i s jeho skutkovými a právnymi závermi. Žalovaný navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

25. Sťažovateľ k vyjadreniu žalovaného podal repliku z 24. januára 2023, v ktorej uviedol, že žalovaný sa nevyjadril v súlade s § 450 ods. 3 SSP k obsahu kasačnej sťažnosti, ako mu bolo výzvou uložené. Sťažovateľ potvrdil, že na podanej kasačnej sťažnosti trvá.

26. Prejednávaná vec bola dňa 26. januára 2023 predložená Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „kasačný súd“), ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie, podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na kasačnom súde bola vec náhodným výberom pridelená na rozhodnutie senátu 1S, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

IV. Právne názory kasačného súdu

27. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal žalobca - sťažovateľ v lehote včas [§ 443 ods. 2 písm. a) SSP v znení účinnom do 30. júna 2023], preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

28. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol napadnutý rozsudok správneho súdu, ktorým súd postupom podľa § 190 SSP zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO/8698/2021, ČRZ: 52263/2021 z 28. mája 2021, ktorým žalovaný podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, že vec posúdil ako zrejmu bezúspešnú, pričom jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci je práve vylúčenie zrejmej bezúspešnosti veci.

29. Spornou právnou otázkou, s ktorou sa kasačný súd v prejednávanej veci musel vysporiadať, bolo, či sťažovateľ splnil podmienku podľa § 6 ods. 1 písm. b) v spojení s § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., konkrétne, či podanie dovolania proti výroku I. Uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 z 28. januára 2021, v rámci ktorého sa sťažovateľ dožadoval práva na poskytnutie právnej pomoci, nie je zrejme bezúspešné. Zrejma bezúspešnosť konania bola v danom prípade žalovaným a správnym súdom ustálená na nemožnosti sťažovateľa dosiahnuť v súdnom konaní úspech z procesných dôvodov, pretože uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o pokračovaní v konaní nie je takým rozhodnutím, proti ktorému by bolo prípustné dovolanie.

30. Účelom zákona č. 327/2005 Z. z. je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

31. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., zriaďuje sa Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) ako štátna rozpočtová organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc podľa tohto zákona svojimi zamestnancami, určenými advokátmi a mediátormi.

32. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

33. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

34. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

35. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

36. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. Kasačný súd poukazuje na to, že v konaní podľa zákona č. 327/2005 Z. z. treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, podľa tohto zákona, predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy článok 13 Ústavy Slovenskej republiky tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Štát preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (systémom „každému a vo všetkom“). Pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch. Za plne opodstatnené treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo či už zo skutkových tvrdení žiadateľa, bez potreby vykonávania dokazovania, nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napríklad v prípade zániku práva uplynutím času, dôkaznej núdze a podobne. Za účelom odbremenenia súdov od tzv. šikanózných a bagateľných návrhov zákon č. 327/2005 Z. z. už vyššie citovaným ustanovením § 8 žalovanému zveril právomoc tieto návrhy „eliminovať“ v podobe vydávaní negatívnych rozhodnutí o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, a to z dôvodu nesplnenia jednej z kumulatívnych podmienok priznania tohto nároku (§ 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

38. Kasačný súd má z administratívneho spisu za preukázané, že žalovaný v predmetnej veci odoprel žalobcovi priznať právo na právnu pomoc, pretože dospel k záveru, že ide o zjavne bezúspešný spor, čo podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. vylučuje priznanie tohto práva. Správny súd v napadnutom rozsudku ustálil, že žalovaný na zistený skutkový stav zo žalobcom doložených rozhodnutí

- uznesenia OS Spišská Nová Ves 1D/123/2009-371 zo dňa 11. apríla 2018 a uznesenia Krajského súdu v Košiciach 9CoD/4/2020, 9CoD/3/2021 zo dňa 28. januára 2021, aplikoval správny právny predpis a pri rozhodnutí o nepriznaní právnej pomoci bol vedený správnu právnu úvahou, ak žalobcovi nepriznal nárok na bezplatnú právnu pomoc z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu.

39. Správny súd poukázal na § 419 CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Zároveň v ustanovení § 420 CSP a § 421 CSP sú taxatívne vymenované prípady, kedy je prípustné dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí za ďalších zákonom určených podmienok. Uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o pokračovaní v konaní nie je takým rozhodnutím, proti ktorému by bolo prípustné dovolanie za podmienok uvedených ustanoveniach § 420 CSP a § 421 CSP. Keďže je v tomto prípade vylúčená prípustnosť dovolania proti sťažovateľom predloženému rozhodnutiu odvolacieho súdu, žalovaný a správny súd správne posúdili, že nie je splnená podmienka podľa § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z., teda že v tomto prípade ide o zrejmu bezúspešnosť sporu. Správny súd správne a jasne naznačil, že ak by bolo podané dovolanie proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu, jeho výsledkom by bol neúspech sťažovateľa ako dovolateľa vzhľadom na charakter rozhodnutia, proti ktorému zákon dovolanie neprípúšťa.

40. Sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti proti týmto záverom správneho súdu uplatňuje sťažnostný dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP a dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. f), t.j. súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktoré však bližšie relevantnými argumentmi neodôvodňuje. Podľa § 440 ods. 2 SSP sa sťažnostné dôvody musia vymedziť tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Má teda uviesť, ktorú normu správny súd nesprávne vyložil a z akých dôvodov, prípadne ktorú právnu normu správny súd nepoužil, hoci ju použiť mal, alebo ako konkrétne ju použil, hoci ju mal použiť inak. Len jednoduchý nesúhlas sťažovateľa so závermi správneho súdu a opakovanie žalobných bodov týmto náležitostiam nezodpovedajú (pozri obsiahlejší rozbor v uzneseniach kasačného súdu sp. zn. 7 Sžsk 55/2020, 5 Sžk 18/2021, 4 Sžk 24/2021 a 6 Svk 17/2021). Z obsahu kasačnej sťažnosti je zrejme, že sťažovateľ len všeobecne vyčíta správne súdu nesprávne právne posúdenie. Nijako však nereaguje na jeho konkrétne argumenty, a najmä na rozhodujúci argument pre vydanie napadnutého rozhodnutia žalovaného, a to, že uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie nie je takým rozhodnutím, proti ktorému by bolo prípustné dovolanie za podmienok uvedených ustanoveniach § 420 CSP a § 421 CSP. Za daných okolností kasačný súd odkazuje na uvedené odôvodnenie správneho súdu, ktoré považuje za náležité a správne.

41. Kasačný súd po vyhodnotení sťažovateľom v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od záverov prijatých správnym súdom vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku správneho súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

42. Kasačný súd k otázke skúmania zrejmej bezúspešnosti sporu poukazuje na rozsudok kasačného súdu sp. zn. 8Sžo/9/2016 zo dňa 30. novembra 2017 podľa ktorého: „Pozitívny záväzok štátu umožniť prístup k spravodlivosti i osobám materiálne znevýhodneným sa realizuje i prostredníctvom zákona č. 327/2005 Z.z., keď z ustanovenia § 1 tohto zákona vyplýva, že jeho účelom je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. Preto je celkom namieste, aby v právnej norme stanovil podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť. V snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy i v prípadoch, v ktorých by nešlo o spravodlivé uplatnenie alebo bránenie práva je jednou z podmienok poskytnutia právnej pomoci skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z.z.). Samozrejme, nie je úlohou správneho orgánu prejedikovať výsledok konania vo veciach

podľa § 3 zákona č. 327/2005 Z.z. z vecnej stránky. Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva (šikana), alebo napr. či už zo skutkových tvrdení žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť napr. z dôvodu zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať i situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov. Pokiaľ ide o negatívnu podmienku „zrejma bezúspešnosť sporu“ v zmysle § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. je nevyhnutné zdôrazniť, že ide o technický pojem výlučne pre účely tohto konania, ktorý nemôže prejudikovať právne následky pre vyššie uvedené dovolacie konanie. Tento pojem je demonštratívne vymedzený pojmom „najmä“ a naznačuje taký skutkový stav vecí, u ktorého odporca pri dodržaní odbornej starostlivosti pri prvotnej analýze vecí postupom due diligence neodporúča vstúpiť do sporu a hradíť náklady právnej pomoci. Na túto oblasť sa vzťahuje správna úvaha odporcu, keď súd pri prieskume zákonnosti neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia v zmysle § 245 ods. 2 OSP. Ustanovenie § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. nepredstavuje taxatívny výpočet skutočností, na ktoré musí odporca pri posudzovaní otázky zrejmej bezúspešnosti sporu prihliadať, avšak na konkrétne skutočnosti, ktoré sú v citovanom ustanovení výslovne uvedené, podľa názoru odvolacieho súdu, má prihliadať vždy. Rozsah posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu je v kompetencii odporcu a závisí od okolností konkrétneho prípadu. Pri posudzovaní schopnosti žiadateľa označiť dôkazy na podporu svojich tvrdení nie je správny orgán oprávnený ich hodnotiť, to prináleží až súdu konajúcemu vo veci samej, avšak musí posúdiť, či žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci je schopný aspoň označiť dôkazy na podporu svojich tvrdení. K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu odporcom zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 z 25. apríla 2013, v ktorom konštatoval, že „Posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení toho osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite vecí, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná.“

43. Vo svetle rozsudku kasačného súdu sp. zn. 8Sžo/9/2016 zo dňa 30. novembra 2017 konajúci kasačný súd má za to, že podanie dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o pokračovaní v konaní nie je prípustné, teda v danom prípade nastala právne relevantná okolnosť, ktorá odôvodňuje záver o zrejmej bezúspešnosti sťažovateľa v súdnom konaní, t.j. na strane sťažovateľa ako dovolateľa nutne dochádza k nemožnosti dosiahnuť úspech v konaní z procesných dôvodov.

44. Záverom kasačný súd konštatuje, že správny súd v odôvodnení rozhodnutia jasne a zrozumiteľne dal odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s prejednávanou vecou. Zároveň platí, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

V. Záver

33. Na základe vyššie uvedeného kasačný súd uzatvára, že nezistil dôvodnosť kasačných námietok sťažovateľa. Napadnutý rozsudok správneho súdu považuje za vo výroku za vecne správny, dostatočne odôvodnený a vychádzajúci zo správneho právneho posúdenia vecí.

34. Z uvedených dôvodov preto kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

35. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že ju žiadnemu z účastníkov nepriznal, keďže sťažovateľ nemal úspech v kasačnom konaní a u procesne úspešného žalovaného nezistil výnimočné dôvody, pre ktoré by mohol spravodlivo požadovať náhradu trov konania (§ 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP).

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v kasačnom senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.